

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XLIII. Argumentum. Sex urgentissimis rationibus demonstratur majorem obligationem habere genitores benè educandi filios, quàm habeant Episcopi, vel Parochi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

7 *quæst.* 16. *num.* 21. ubi subdit, illam appellationem verbalem mutuit tanquam inutilem non esse attendendam; Ergo, ut idem Leotardus subdit, cum mutuum non fuerit, sed emptio, & venditio, non intrat Usura; & ita sentit Rebellius se ipsum declarando in *dict. lib. 8. quæst.* 4. *numer.* 4. & Azor. *part.* 3. *lib.* 7. *capit.* 7. *quæst.* 2.

8 *Contractum innominatum alii esse dixerunt; ea ratione, quia, ubi pretium non est definitum, emptio, & venditio dici non potest. 1. Si tibi poliendi ff. de Præscript. Verb. Baldus in l. ultima num. 8. C. de Contrahen. Empt. Roman. Imol. Alexand. & alii, quos allegat, & sequitur Cardin. Mantica de Tacit. lib. 4. tit. 19. num. 22. ubi firmat magis probabiliter, quod ubi conventum est, de re danda iusto pretio, seu eo pretio, quod iustum declarabitur, esse contractum innominatum. Igitur hoc admissio, usura non intrat in casu proposito; quia ubi non est mutuum, ibi non est Usura, ut communiter docent omnes Doctores, & bene ait Leotard de Usur. d. quæst. 16. *numet.* 20.*

10 Neutra ex his opinionibus displicet Curie Episcopali. & quilibet pro libito sequi potest, quam maluerit, tanquam probabilem. Prima verò est securior. Ceterum in praxi admonendi forent contrahentes, ut intentionem suam clarius manifestent. Quia si mutuum inire intendunt, abstinere debeat ab onere dandi farinam ex pacto. Si farinam emere, & vendere respectivè volunt, dicat Venetus, accipe centum aureos pro pretio farinæ, quam mihi vendes Messis tempore pretio, quo tunc valebit; qui enim non vult decipere, clarè & apertè loquitur, *Cap. Consultat. de offic. Delegat.* At qui obscurè loquitur, præsumitur dolosè agere. Menoch. *consil.* 1134. *num.* 17. At quid dicendum erit circa sequentem casum?

12 *Agricola petit à te mutuo centum ad emendos equos. Tu paratus es dare, si ipse conduxerit agros tuos, iusta pensione colendos. Queritur, an sit Usura?*

Plurimi responderunt esse Usuram; tum quia Agricola imponitur obligatio civilis, quæ est pretio æstimabilis. Sylvest. *Vera Usura* 1. *q.* 2. Lessius *lib. 2. cap. 20. n.* 55. & Covarruvias *Var. res. lib. 3. cap. 2. num.* 5. tum quia ipse Agricola amittit suam libertatem, & adstringitur ad agros tuos conducendos. Sot. *d. lib. 6. quæst.* 1. *art.* 2. Navar. in *Man. cap.* 17. *num.* 220. Tamburin. de *Tript. Jur. lib. 9. tract.* 1. *cap.* 4. *§.* 2. Nicol. in *Lucubr. Civil. d. lib. 3. tit.* 15. *numer.* 12.

13 Alii censuerunt, non esse Usuram, quia tota iniustitia Usuræ oritur ex involuntario. Card. de Lugo *dict. disput.* 25. *sub. num.* 55. ubi docet, Usurarium esse pactum, per quod mutuarius adstringitur contra suam voluntatem ad aliquid faciendum, vel onus subeundum occasione mutui. Sed in nostro casu agricola non est invitatus, neque involuntarius in conducendis tuis agris, etisque colendis iusta pensione. Ergo non est Usura. Ita sentire videntur, supposita iustitia pensionis. Sylvest. *d. verb. Usura* 1. *quæst.* 8. Dicastill. apud Tambur. in *Decal. lib. 8. tract.* 3. *cap.* 5. *numer.* 12. Rebell. *dict. lib. 8. quæst.* 4. *num.* 5. *vers.* Sed quid si colonus. Bonacina de *Contract. d. tom. 2. disput.* 3. *quæst.* 3. *punct.* 3. *num.* 8. Busembaum. *lib. 3. tract.* 5. *cap.* 3. *dub.* 7. *num.* 12. Layman. *lib. 3.*

sect. 5. tract. 4. *cap.* 16. *num.* 3. Idem tenere Baldus in l. Rogasti §. si tibi ff. Si cert. per. & Joan. Lupus in *cap. per vestras, de Donat inter Vir. & Vxorem.* Fagnanus in *cap. Naviganti. num.* 55. De *Usur. tom.* 6. & placet Bordonio in *Decisionibus Miscellan. dec.* 345. ex hac eadem ratione, scilicet, quia contractus conductionis agrorum in rustico Mutuatario est spontaneus.

Alii tandem distinxerunt. Vel agricola resol-
vit, agros conducere, & colere pressus, & arctatus ut mutuum habeat; vel mutuum petit, ut possit colere agros voluntariè conductos. Primo casu est Usura, quia ad habendum mutuum, submittit humeros iugo conductionis agrorum, & contractus conductionis est medium ad habendum mutuum. Secundo casu, non est Usura; quandoquidem principale intentum est conducere agros; quos ut bene colere possit, contrahitur mutuum, tanquam medium necessarium ad illos colendos. Id in praxi non semel accidit in Congregationibus pro Regimine Oeconomico hujus Episcopatus, in quibus ego quoque tanquam deputatus ab Emin. Cardin. Antistite interfui; nam habito tractatu cum agricola de locanda possessione exempli gratia centum agrorum; & concordata honesta pensione pro affictu, poscit conductor mutuos denarios pro emendis bovis, aut equis, sine quibus impossibile ei foret, agros illos colere. Congregatio, attenta necessitate, censet ex pecunia Eminentissimi Domini Cardinalis mutuum dare. Hoc Usurarium dici non potest; quia mutuum datur, non ut rusticus conducat agros, id est, ut ei imponatur hæc obligatio, quasi nullus reperiretur, qui eos agrosduceret; sed datur, stante voluntate conducendi agros, quam agricola habet, ad suffragandum ejusdem paupertati, illumque juvandi, ut valeat agros colere. Ita in puncto firmanunt etiam Sylvest. *Verb. Usura* 1. *qu.* 8. Salas de *Usur. dub.* 9. *sub. num.* 5. *pag.* mihi 134. Molina *disp.* 310. *num.* 1. & Cardinal. de Lugo *dict. disp.* 25. *num.* 51. & cum hac distinctione transit Curia Episcopalis, ut potè probabilissima, & non destructiva, sed declarativa duarum antecedentium opinionum.

DECISIO XLIII.

ARGUMENTUM.

Sex urgentissimis rationibus demonstratur majorem obligationem habere genitores bene educandi filios, quam habeant Episcopi, vel Parochi.

SUMMARIUM.

1. Patrumfamilias obligatio pro animabus sibi subditis.
2. Genitores jure divino naturali tenentur bene educare filios.
3. Struthio cur non educat partus suos?
4. Brutorum sollicitudo in educandis filiis.
5. Obligatio major parentum in bene educandis filiis, quam Episcoporum, aut Parochorum.
6. Decalogi quartum Præceptum cur non obliget genitores ad bene educandos filios?
7. Exempla Sanctorum Patrum in bona educatione filiorum.
8. Exempla filiorum male educatorum.
9. Genitorum facilitas in bene educandis filiis.

Queritur, An Patres familiarum habeant eandem obligationem reddendi Deo rationem de animabus suarum domorum, quam habent Parochi de tota Parochia, & Episcopi de tota Diocesi: seu majorem, vel minorem?

- 1 Ferè omnes dixerunt, Patribus familiarum majorem incumbere obligationem, quam Episcopis, & Parochis ob sex sequentes rationes.
- Primò. Ob legem divinam naturalem, qua genitores tenentur filios benè educare & instruere. Marchant. in Candelabr. Myst. tractat. 8. lect. 10. 11. 12. 13. nam Prælati, & Curati ad eorum regimen spirituale solo jure divino positivo adstringuntur. Mercant. in Virga Aaron. tractat. 4. lect. 1. Quanta autem sit Vis, & efficacia legis naturæ à Deo genitoribus datæ, & in eorum præcordiis insitæ, rectè demonstrat S. Thom. contra Gent. lib. 3. cap. 122. ubi ait, duos esse partus naturæ, alios perfectos, ut aquam è fonte, ignem è petra, & his natis non assistit efficiens causa, quæ est mystica Mater, quia perfecti statim sunt, & educatione non egent: alios autem esse imperfectos, & his genitis assistentiam, nutritionem, & educationem eorum Genitores præbent, tum ex vegetabilibus, floribus, fructibus, arboribus, & uvis, tum ex brutis, quadrupedibus, & volatilibus; (struthione excepta; quæ ideo Derelinquit ova sua in terra; privavit enim eam Deus sapientia, nec dedit illi intelligentiam. Job 39. 20.) ea ratione, quia imperfecti sunt, & debiles, & indigent genitorum auxilio; quod quidem assidue præstant, primum in nutritione, deinde in suæ inclinationis exercitio; videlicet accipitres ad prædam, delphini ad natandum, leonæ ad rapiendum, gallinæ ad rursandum, aquilæ ad volandum, juxta illud: Sicut Aquila provocat ad volandum pullos suos. Deuter. 32. 11. Quæ omnia si ex lege naturæ sunt à brutis erga filios suos, à quibus nullam sperant remunerationem; quanto magis ab hominibus ratione præditis fieri debent, quorum filii indigentiores sunt brutis ipsis, hæc enim nascuntur vestita, & armata, pueruli verò nudi, & inermes; & hi majoris perfectionis sunt capaces, imò maximæ, nempe beatitudinis æternæ, ad quem finem filii Christianorum nascuntur? Igitur hæc lex divina naturalis in parentibus insita, strictius eos obligat, quam Prælatos, & Parochos, ad reddendam Deo rationem de animabus filiorum, quod testatus est S. Joan. Chrysostom. lib. 3. contra Viruper. Vir. Monast. cum enim dixisset Apostolus Ephes. 6. 4. Patres educate filios vestros in disciplina, & in correptione Domini, ipse ore suo aureo subjunxit: Si enim nos ipsi quoque vigilare jubemur, tanquam pro animabus illorum rationem reddaturi: quanto magis ergo Pater, qui genuit? Hæc omnia, sed latius, & doctius disserit P. Paulus Segneri Soc. Jesu in Concionibus Quadrag. Conc. Vigesimaquinta.

Secundò. Quia ex quarto Præcepto Decalogi parentes obligati sunt ad educationem, & eruditionem filiorum; licet enim id expressum non sit, tanquam superfluum ob legem naturæ insitam, de qua supra, quod notat S. Antonin. 1. part. tit. 14. cap. 4. §. 5. post Alexand. Alen. 3. quest. 33. membr. 3. artic. 1. tamen dictum Præceptum Decalogi est ultrò, citroque obligatorium. Catechism. Rom. de quart. Præcept. Decalog. Sess. 21. Unde Ecclesiast. 7. 25. ait, Filii tibi sunt? erudi illos.

Terriò. Nam ita fecisse sanctos Viros testatur paginæ sacræ. Job vigilabat etiam super cogitationibus filiorum suorum. Surgebat diluculo ad offerenda sacrificia pro illis; dicebat enim, ne forte peccaverint filii mei, & maledixerint Deo in cordibus suis. Job. 1. 5. Elicana sollicitus fuit, ut sanctus evaderet ejus filius Samuel. Eandem sollicitudinem habuit Tobias de filio suo. Elizia de Susanna; S. Blanca Regina Francorum de Sancto Ludovico ejus filio. Aletta de S. Bernardo. S. Felicitas de septem ejus filiis martyrio coronatis; & de septem fratribus Machabæis eorumdem pia Mater; hi enim omnes, & infiniti propè alii, quorum genitores pii fuerunt in erudiendis, & educandis illis in timore Domini ab infantia, sancti extitere; quandoquidem Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, nec recedet ab ea. Prov. 12. 6.

Quartò. E contra genitores, à quibus neglecta est bona educatio gnatorum, afflictiones maximas in hac vita, & discrimen æternæ salutis experti sunt in morte. Agar fleuit in deserto ob Ismaelem immorigerum. Genes. 21. Jacob deploravit defforationem filii Dinæ Genes. 34. David passus est fugam, dum ejus filius Absalom illum persequeretur. 2. Reg. 15. juxta illud Filius remissus evadit præcept. Eccles. 30. 8. Nota est mors violenta Summi Sacerdotis Heli, de cuius salvatione dubitant SS. Patres. Cur ita? Eò quod (testatur Scriptura sacra) noverat indignè agere filios suos; & non corripuit eos. 1. Reg. 3. 13. Catechism. Rom. ubi prox. Sess. 22.

Quintò. Hinc negligentia Patrum familiarum in benè educandis subditis suis est peccatum majus idololatria, cum dicat Apostolus 1. Timoth. 5. Si quis autem suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infidelis deterior.

Sextò. Tandem majorem rationem reddituri sunt Deo Genitores, quam Præsules, & Parochi de peccatis filiorum, quia genitores faciliorem habent methodum ad eos bonos faciendos, tum ex facultate illos corripiendi verbis, & verberibus, dum malè se gerunt; S. Thom. 2. 2. quest. 65. art. 2. Sylvest. Verb. Percussio, & Reginaldus in Praxi lib. 20. num. 42. tum ex commoditate diù, noctuque, & ex majori superioritate, eò quia filii à genitoribus expectant, & accipiunt alimenta, vestimenta, præmia, & hæreditatem; quare inexcusabiles erunt, qui non satagerint in hoc munere; & neglexerint inferre ab ineunte ætate in filiis suis timorem Domini; nam Quod nova testā capit, inveterata sapit. cap. Ex studiis 3. cap. Cum in juventute, 15. ubi glossa in Verb. frequentiùs. De Præsumpt.

DECISIO XLIV.

ARGUMENTUM.

Explicatur difficilis materia Pacti legis commissoriae in mutuo. Referuntur duodecim casus, in quibus altercantur DD. an dictum Pactum sit licitum? Deciditur alia Quæstio an Mutuans licitè petat sibi dari fidejussorem?

SUMMARIUM.

1. Lex commissoria quid sit?
2. Pactum legis commissoriae quatuorplex sit?
3. An licitum in venditionibus?
4. An in mutuo datis pignoris?
5. Pactis legis commissoriae casus duodecim.